

עם הקובץ

קובץ זה מוקדש לכבוד חברנו הגדול והדגול הרב כ. ט. טכורש שליט"א למלאת לו ששים שנה לאוי"ט.

בדרך כלל אין גהוג בישראל ציון יום ההולדת. "היום לעשותם" אומר הכתוב, ופירשוהו חז"ל על עוה"ת, שהוא עולם העשיה. ובטרדת המעשה הדורש התחדשות תדירה אין הפנאי להסתכלות אחורה ולסיכומי עבר. יוצא מן הכלל הוא גיל הששים, שאף חז"ל מכירים בו כתחנה מכובדת בחיי אנוש. וכך אנו מוצאים בגמרא (מו"ק כ"ח.): רב יוסף כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן. אמר: נפקי לי מכרת. יש איפוא לתאריך זה משמעות רבת ערך הראויה לציון ולעשית יומא טבא לרבנן.

ואכן ראויה היא תקופת שנים של שש עשרות להקדשת תשומת לב מיוחדת. זוהי כברת דרך מספיקה בכדי לבדוק מדת נכונותם של השקפות ושאיפות שצצו ופרחו ומשכו לב בשעתם; אף יש בו בגיל זה מטעם זקנה השוקלת ומסיקה לא מתוך התרשמות רגעית וברק חיצוני חולף, אלא בוחנת הדברים יותר ויותר מתוך אספקלריה של הנצח.

ומשמגיע אדם לכלל שנים אלו ולבו שלם עמו, אינו תוהה על הראשונות ואיננו מחפש דרכי חזרה, מותר לו להרגיש שביעות רצון, רשאי הוא להתברך שלא יכרת מארץ החיים, שמעשיו שלחו שורש למטה ועשו פרי למעלה, ואשר ע"כ — יעשה יומא טבא לרבנן מתוך רגש סיפוק — נפקי לי מכרת!

מבחינה זאת נציין את חגו של חתן היובל שלנו כיומא טבא לרבנן, רבני חבר הרבנים. אף הוא רשאי לציין בסיפוק: נפקי לי מכרת. כי על כן הצליח בדרכו לשלח שורש ולעשות פרי.

* *

ראשית דרכו בפולניה בקהלה שוקקת חיים ותוססת פעילות. אולם הוא לא הסתפק בפעילות מקומית מצומצמת. משחר נעוריו הכניס עצמו לקלחת החיים הצבוריים של היהודים בפולין. היה מראשוני בוני תנועת "צעירי מזרחי" ומהרבנים הבודדים שהצטרפו לתנועה מראשית דרכה.

ודאי שגם הוא ידע מהבקורת וקיתוני השופכין שנשפכו על תנועה זו מעברים שונים. יתר על כן — הוא גם ידע שבכל בקורת, ואף אם היא מוגזמת, מסתתר משהו מהאמת. אעפ"כ לא בחר בעמידה מן הצד ובבקורת לשם התנצחות. אדרבא — הוא נכנס לפני ולפנים של החיים המפלגתיים, ומבפנים עמל לתקן ולשפר ולכוין. בהערה נוסח-חברי, בשיחת רעים, בנאום, בגערה ובנחת, בעל-פה ובכתב, בדיבור ובמעשה, את כל הצורות וכל דרכי השפעה ניצל כדי לתקן ליקוי זה או אחר, בכדי להדריך את היחיד ואת הציבור. בדרך הישרה, בשמירת הקו המקורי.

ויש והיה גדמה שקולו כקול קורא במדבר, שכאילו אין שומע לו. אולם עכשו בסקרנו את תקופת זמן פעילותו נראה שהעמל לא היה לשוא, ואשר גזרע בדמעה הולך ומבשיל פרי הילולים.

כמה היה קובל תמיד על התרחקות צבור החברים מהלימוד, וכמה עמל השקיע לקרבם

לתורה. והנה ניתן לקבע לשמחתנו שרוב צבור החברים כיום יכירם מקומם בספסלי בתי המדרש למקומותיהם השונים. הם הנם שומעי לקח יום יום, אם בדף גמרא ואם בפרק משנה, והם הדואגים להמשך חינוך תורני עבור ילדיהם. מרהיבה העין במיוחד מהמפנה שחל כלפי לימוד התורה בין בני הנוער מתנועת בני עקיבא. ותעדנה על זה הישיבות המרחיבות גבולן משנה לשנה, ומספר הישיבות ההולך וגדל. אף בישיבות הגדולות רב חלקם של יוצאי תנועת נוער בנ"ע. ואין ספק שמפנה זה הוא בשיעור לא מבוטל תוצאה מקריאתו הבלתי פוסקת של הרב ט. לחיזוק לימוד התורה בקרבנו.

הרבה מאד היה מתריע על אי-קבלת רבנים בנקודות הישוב של הפועל-המזרחי. היה רושם לפעמים שסוברים שטלית שכולה תכלת פטורה מן הציצית ושכל הדיבורים לא יועילו, הוא לא השלים עם זה. הוא דיבר, הוכיח (תרתי משמע), קיים פגישות, ערך התייעצויות, כתב מאמרים. עד שסוף סוף זו הקרחה. עכשו אפשר לציין שבחלק גדול של הישובים כבר נמצאים רבנים עמלי תורה וגדולי תורה, ואף אלה שעדיין לא קיבלו, הרי אין זה בעיקר אלא מחמת חסרון מועמד מתאים.

הוא גם היה היוזם של הקמת ארגון רבני התנועה. וכך קם חבר הרבנים אשר הנהו ל"ע" הגוף הרבני היחיד המאורגן בארץ. ממספר מצומצם של חברים הוא גדל וגודל עד לצבור גדול של כמאתים רבנים כ"י המנהלים עדות קדשם על מי מנוחות. אין זה צבור העוסק בפעולות ראויה. לרוב הרי כאן אנשי אהל אשר פעולתם צנועה ועבודתם בהשקט. לא קלה היא עבודת הרבנות בתוך צבור פועלים אשר כל יומם נתון להוציא לחמם בזיעת אפם. יש צורך לעמול קשות לעשות אזנים לתורה, למצא את הניב המתאים, את הגישה הנאותה, לעורר הנימין שבנפש והרטט בלב, לשמור את שבי"ל הזהב אשר אינו בורח לו לעמידה מן הצד, אשר אינו מתכנס לקרן זוית, ואשר מלוח את הצבור בכל גילויי החיים; אשר מחייב ומעודד כל פעולת בנין והתערות בארץ; אשר שמח לקראת כל עץ שתול וכל לול נוסף וכל התעצמות מדינית וחברתית; אשר שמח לתקומת המדינה ואשר נוטל חלק בתגינות העצמאות, אולם השומר עם זה על הקו הרוחני מכל סטיה לצד המחשבה של "כוחי ועוצם ידי", ואשר נלחם עם כל גילוי של היקוי לדרכי הגויים וארחם ורבעם; אשר מעריך את החירות הלאומית, אולם חוזר ומדגיש שאין לך בן-תורין אלא מי שעוסק בתורה.

אט אט במאבק מאופק, אבל מתמיד ובטוח בנכונות דרכו, הולך ומתעצב הטיפוס של ת"ח מיוחד במינו — דמות הת"ח שבארץ-ישראל, שחז"ל כל כך הרבו לשבח. גם היום עוד רבה אי-ההבנה. גם היום עוד רבים המסתכלים בחשדנות על רב שהנהו גם חבר לתנועת תו"ע. אולם אפשר להרגיש באופן כללי, שהיחס הולך ומשתנה. חבר הרבנים ורבני החבר רוכשים להם מקום מכובד בצבור הרבנים ובשדרות הרחבות של העם שומר התורה. מתחילים להבין שאין כאן איגוד לשם פלגנות או לשם גינוני כבוד. ניכרים דברי אמת, ומיום ליום מתברר יותר ויותר שמתרכזו כאן צבור בעל גישה אחראית, בעל כובד ראש ומחשבה רצינית, אשר יש להעריכו ולכבדו. ולכל זה יש להודות לא במעט לחתן היובל, אשר עמל בייסוד החבר ואשר עומד עד היום בתוך תוכן של הפעולות שלו.

אף במה זו לבירורי הלכות המדינה בישראל, התורה והמדינה, אשר בה זכינו לאכסן הרבה מגדולי התורה ואשר קנתה מקום מכובד בעולם הלמדני, קמה בשעתה ומתפתחת, מתרחבת ומשתפרת מפעם לפעם בכמות ואיכות, הודות למסירותו, עירנותו ודאגתו הבלתי פוסקת לשמור על קיומה, ולדאוג לביסוסה.

ולא רק לצד החיצוני האדמינסטריטיבי הוא דואג. אנו רואים אותו גם בין הסופרים

המרבים לתרום מפרי עטם מעל דפי הקובץ. מדורות מסוימים הם כמעט כולם משלו. סקירת ספרים היוצאים חדשים לבקרים והערכת אישים הם מקצועות חביבים עליו. וזה נוסף על מאמרים בעלי תוכן תורני מובהק.

על הכל הנהו דמות חביבה ומלבבת. תמיד שמח ורענן, מלא תנועה ורוח חיים. אוהב את הבריות ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות. בורח מן המחלוקת, מן הכיעור ומן הדומה לו. איש חי רב פעלים.

בשמחה ובסיפוק יכול הוא לסקור את מהלך חייו מלאי הסעילות המבורכת. הוא לא יגע לריק ולא ילד לבהלה. ללא ספק יכול הוא להכריז: נפקי לי מפרת — — —
כה יזכה לשנים הבאות, לא ינוס ליחו ולא תכהה עינו, ימשיך פעליו, כרב וכחבר, לתורה ולתעודה, לבנין הארץ ולחיוקה של תורה.
כה לחי, עד מאה ועשרים!

העורך